

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS

KULTŪROS KELIŲ LIETUVOJE LYGMENS NUSTATYMO IR SERTIFIKAVIMO PARAIŠKŲ VERTINIMO EKSPERTŲ KOMISIJOS, PATVIRTINTOS LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRO 2022 M. VASARIO 21 D. ĮSAKYMU NR. ĮV-188 POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2024 m. *kovas 25* d. Nr.*16-5*.....
Vilnius

Posėdžio pradžia 2024-03-20 9:30 val.

Posėdžio formatas ir vieta: nuotolinis, TEAMS platforma.

Posėdžio pirmininkas Alfredas Jomantas (Kultūros paveldo departamento Tarptautinių ryšių ir paveldo sklaidos skyriaus vedėjas).

Posėdžio sekretorius Akvilė Jagminaitė-Markevičienė (Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Tarptautinių ryšių ir paveldo sklaidos skyriaus vyr. specialistė).

Dalyvauja vertinimo ekspertų komisijos nariai (toliau - Ekspertų komisijos nariai):

Alfredas Jomantas - Kultūros paveldo departamento Tarptautinių ryšių ir paveldo sklaidos skyriaus vedėjas (komisijos pirmininkas); Kristina Bavėjan – Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Turizmo politikos skyriaus vyriausioji specialistė, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos deleguota atstovė; Vilma Griškevičienė – Šilutės rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir kultūros skyriaus Kultūros poskyrio vedėja, Lietuvos savivaldybių asociacijos deleguota atstovė; Rūta Stankuvienė – BĮ „Šiaulių turizmo informacijos centras“ direktorė, Lietuvos turizmo informacijos centrų asociacijos deleguota atstovė; Eglė Saudargaitė - Kultūros ministerijos Strateginių pokyčių grupės vadovė, Kultūros ministerijos deleguota atstovė; Gytis Oržikauskas – Kultūros ministerijos Kultūros paveldo politikos grupės vyriausiasis specialistas, Kultūros ministerijos deleguotas atstovas; Ramojus Kraujelis – Valstybinio Kernavės kultūrinio rezervato direkcijos direktorius, Lietuvos muziejų asociacijos pasiūlytas atstovas; Akvilė Jagminaitė-Markevičienė - Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Tarptautinių ryšių ir paveldo sklaidos skyriaus vyr. specialistė (ekspertų komisijos ir posėdžio sekretorė).

Pareiškėjų atstovai: Indra Drevinskaitė, Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos Jono ir Adolfo Mekų palikimo studijų centro vyriausioji bibliotekininkė; Angelė Mikelinskaitė, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Kultūros paveldo tyrinėjimo ir skaitmeninimo skyriaus vyriausioji bibliotekininkė, Juozo Miltinio memorialinio buto darbuotoja; Alicija Matiukienė, Juozo ir Alfonso Keliuočių palikimo studijų centro pirmininkė.

Posėdyje svarstyta:

1. „Penkių kūrėjų kelio“ (projekto sąlyginis nr. JM-4) regioninio lygmens nustatymas Lietuvoje ir sertifikavimas.

Ekspertų komisijos pirmininkas informavo, jog 2024 m. yra gauta viena paraiška – Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos paraiška „Penkių kūrėjų kelias“ nustatyti regioninį kultūros kelio lygmenį Lietuvoje ir jį sertifikuoti. „Penkių kūrėjų kelio“ paraiška buvo teikiama ir 2023 m., tačiau nebuvo sertifikuota, pareiškėjui buvo pateiktos Ekspertų komisijos rekomendacijos paraiškos tobulinimui ir kultūros kelio vystymui.

Dalis Ekspertų komisijos narių pabrėžė, jog 2024 m. teikiama paraiška yra ženkliai geresnė – aiškiau apibrėžti tikslai ir tikslinės grupės, pateiktas įdomus ir detalus maršruto aprašymas. Šis kultūros kelias

yra orientuotas į intelektualesnį lankytoją, kuris jau turi tam tikrų žinių apie pristatomas asmenybes (Joną ir Adolfą Mekus, Juozą Miltinį, Juozą ir Alfonsą Keliuočius). Toks kelio pobūdis gali riboti galimybes pritraukti atsitiktinį turistą, tačiau šiuo atveju tai nėra kultūros kelio trūkumas, greičiau privalumas. „Penkių kūrėjų kelias“, pristatydamas tarptautinio lygmens asmenybes, kurių saitai veda ne tik į Kauną ar Vilnių, bet ir į Prancūziją ar JAV, turi didelį potencialą, yra svarbus regiono turizmui, vietos žmonėms, jaunimui. Vis dėlto, atkreiptas dėmesys, jog kai kuriais aspektais svarstomas kultūros kelias per 2023 m. į priekį nepasistūmėjo: vis dar trūksta aiškesnės kultūros kelio koncepcijos, trejų metų veiklos detalaus plano, stabilių partnerysčių, kurios galėtų užtikrinti ir dalinį kultūros kelio finansavimą, nuoseklios informacijos sklaidos, kultūros kelio turinį perteikiančių veiklų.

Ekspertų komisijos nariai išsakė šias pastabas ir rekomendacijas:

1. **Penkių kūrėjų kelio koncepcijos išgryninimas.** Ekspertų komisijos nariai atkreipė dėmesį, jog stokojama aiškios šio kultūros kelio koncepcijos. Šiandieniniame informacijos sraute labai svarbu, jog iš trumpo kultūros kelio pristatymo, nuo pirmųjų sakinių tiek paraiškoje, tiek ir komunikacijoje būtų formuluojama aiški koncepcijos žinutė, kas yra „Penkių kūrėjų kelias“, kodėl svarbu šias asmenybes pristatyti ne kaip atskirus kūrėjus, bet kaip bendrą kūrėjų kelią, kokios yra konkrečios asmenybių kūrybos, veiklos ir biografijos sąsajos. Rekomenduojama ieškoti partnerysčių tiek turizmo, tiek ir mokslinių tyrimų srityje, bendradarbiauti su įvairių sektorių specialistais, kurie galėtų padėti formuluoti „Penkių kūrėjų kelio“ koncepciją, pasiekti proveržį šiai didelį potencialą turinčiai idėjai vystytis.

2. **Trejų metų veiklos plano tobulinimas.** Paraiškoje pateiktame veiklos plane daugiausia dėmesio skiriama viešinimui ir komunikacijos plėtrai, gana abstrakčioms veiklos kryptims, tačiau per mažai dėmesio skiriama bendroms kultūrinėms / meninėms veikloms, renginiams ir kultūros kelio turinio kūrimui. Ekspertų komisija pasigedo bendrų „Penkių kūrėjų kelio“ veiklų 2023 metais, kurias būtų organizavę ne atskiros institucijos (Jono ir Adolfo Mekų palikimo studijų centras, Juozo Miltinio memorialinis butas, Juozo ir Alfonso Keliuočių palikimo studijų centras), bet „Penkių kūrėjų kelias“ kaip vieninga sistema. Taip pat trejų metų veiklos plane trūksta dėmesio lėšų sutelkimo vizijai, darbui su rėmėjais, nevyriausybinio sektoriumi, bendruomenėmis ir vietos gyventojais.

3. **Partnerysčių ir tinklaveikos kūrimas.** Atkreiptas dėmesys, jog paraiškoje trūksta nevyriausybinių kultūros ir ne tik kultūros paslaugas teikiančio / veiklas vykdančio sektoriaus partnerysčių, vietos bendruomenės įsitraukimo (darytina prielaida, jog vietos bendruomenėms yra svarbu jų gyvenamoje teritorijoje esančių istorinių realijų aktualizacija) ir jų potencialo išnaudojimo (galbūt prisidedant prie ekskursijų koordinavimo, vedimo, renginių organizavimo). Kaip viena didžiausių problemų įvardinta turizmo sektoriaus „Penkių kūrėjų kelyje“ trūkumas. Su turizmo informacijos centrais bendraujama tik pavienių institucijų, bet ne kultūros kelio lygmenyje. Atkreiptas dėmesys, jog tiek paraiškoje, tiek bendrai suvokiant kultūros kelio koncepciją, nemąstoma turizmo kategorijomis, neoperuojama turizmo sąvokomis, todėl rekomenduojama dirbti su šios srities profesionalais kuriant turizmo produktą, išgryninant, kaip vyks darbas su pavieniais lankytojais, organizuotomis grupėmis, aktyviuoju vasaros sezono laiku ir nesezono metu. Sveikintinas pareiškėjų nuoseklus darbas su savivaldybėmis, verslo subjektais, kuris turėtų būti tęsiamas, tačiau partnerystės su savivaldybėmis turėtų būti konkrečiai įtvirtintos.

4. **Informacijos sklaida.** Kultūros kelio kūrimui ir plėtrai labai svarbus komunikacijos aspektas, todėl Ekspertų komisijos nariai atkreipė dėmesį, jog būtinas aktyvesnis komunikavimas socialiniuose tinkluose, skirtuose būtent „Penkių kūrėjų keliui“, o ne atskirų institucijų socialiniams tinklams. Pasiūlyta kultūros kelio organizacinei grupei pasiskirstyti konkrečius vaidmenis, kas yra atsakingas už projekto lyderystę, o kuri konkrečiai institucija yra atsakinga už kelio komunikaciją socialiniuose tinkluose, taip pat nusimatyti komunikacijos (ir socialiniuose tinkluose) planą („tinklelį“) užtikrinant, kad ši komunikacija būtų vykdoma nuolatos ir periodiškai tolygiais laiko tarpais. Taip pat būtina tobulinti „Penkių kūrėjų kelio“ internetinę svetainę, pradedant nuo jos adreso koregavimo (adresas

www.kulturoskelias.lt klaidina vartotoją, nes nenurodo į „Penkių kūrėjų kelią“, turizmo produktų ir paslaugų siūlymų, patrauklesnio turinio kūrimo, vizualinio sprendimo tobulinimo.

Rekomenduojame bendradarbiauti ir bendrauti su Lietuvoje kuriamais kultūros keliais visais lygmenimis.

Posėdžio metu pareiškėjų atstovai pristatė siūlomą sertifikuoti „Penkių kūrėjų kelią“, atsakė į Ekspertų komisijos klausimus ir pastabas trumpai pristatydami 2023 m. vykdytas veiklas ir planus: bendrų renginių idėjos pristatant kultūros kelią skirtingose savivaldybėse, pažintinė kelionė žurnalistams, savivaldos atstovams, dalyvavimas turizmo ar knygų mugėse pristatant kultūros kelią, pasiruošimas Adolfo Meko 100 gimimo metinės 2025 metais surengiant bendrus renginius ir parodas.

Balsavimo rezultatai: iš 7 Ekspertų komisijos posėdyje dalyvavusių narių 5 balsavo už (pritarė) „Penkių kūrėjų kelio“ sertifikavimui ir regioninio lygmens nustatymui, 2 vertinimo ekspertų komisijos nariai susilaikė.

Priimtas sprendimas: sertifikuoti „Penkių kūrėjų kelią“, suteikiant jam regioninio lygmens kultūros kelio sertifikatą.

Pridedama:

1. Skaitmeninis posėdžio įrašas.
2. Preliminarių ekspertų komisijos vertinimų ataskaitų suvestinė.

Komisijos pirmininkas



Alfredas Jomantas

Komisijos sekretorė



Akvilė Jagminaitė-Markevičienė